

A DIÁKKÖRÖKRŐL - A DIÁKKÖRÖKÉRT

Végre előtérbe került a Diákkörök, a diákköri munka problémája a JATE BTK-n is, méghozzá két helyes formában: az utóbbi öt év viszonylatában az utolsóban egyre több Diákkörben egyre több hallgató tevékenykedett; és egyre több szó esett a hallgatók közt /valamint a politikai szervezetekben és az állami vezetés részéről is / a Diákkörökről. Azaz: éledeznek a Diákkörök /erről a hirdetőtáblák meggyőzően tanuskodnak/ - és beszélnek róluk. No, meg írnak is.

Jól sikerültek az I-II. évfolyam részére a múlt ősszel szervezett ismerkedések / négy Diákkör bemutatkozása/; megjelent a Diákköri Híradó első száma; jó áttekintést és számos megszívelendő gondolatot adott az Országos Konferenciára készülő Diákkörökről Csepregi Márta cikke a Szegedi Egyetemen /1972. márc. 23./ . Diákköri ügyeket tárgyalta a Tudományos Bizottság; számos dolgozattal - s véleményem szerint - jól szerepeltünk a Tudományos Diákkörök X. Országos Konferenciáján. Készül a Tudományos Diákkörökre vonatkozó miniszteri utasítás módosítása is. Ez utóbbi szellemében jelent meg Kékesi Katalin rövid /ötletgazdag-gondolatébresztő mivolta ellenére legtöbb megállapításában vitatható/ eszmefuttatása is a Népszabadságban /1972. ápr. 14./ . Sajnos, a X. OTDK alkalmával az utasítás-tervezetről rendezett megbeszélés - értesülésem szerint - lényegében egyetlen szervezeti kérdés körül forgott, s a vitatkozók abban sem jutottak közös álláspontra. Ugy vélem, a diákköri mozgalom jelenlegi

állását, bizonyos fokig forrongó állapotát tekintve aktuális összefoglalni öt év tapasztalatát, elvi-gyakorlati kérdésekben magam s egyben a Régészeti Diákkör állásfoglalását azzal az alapvető céllal, hogy jelen cikkel vitaalapot teremtsünk a Diákkörök elvi-gyakorlati problémáinak tisztázására - legalábbis kari szinten.

A TDK célját miniszteri utasítás rögzíti, nagyjából mindenki tisztában van vele, mégis az alapkérdés számos oktató, hallgató számára problémát okoz. Mint az utasítás módosítására vonatkozó javaslat írja, a TDK feladatai /többek közt/: "a/ a kommunista szakemberképzés érdekében végzett oktató-nevelő munka segítése, és a tudományág iránt elmélyültebben érdeklődő hallgatók szakmai, ideológiai foglalkoztatása a tantervi kötelező foglalkozásokon tulmenően; b/ a hallgatók marxista-leninista szellemű tudományos munkájának, a kutatási módszerek elsajátításának elősegítése;..." Azaz a TDK-k a tudományos munkára való felkészítés-felkészülés műhelyei.

Nem célja tehát a Diákköröknek az összes hallgató ismereteinek további, az előadásokon-szemináriumokon tulmenő általános bővítése /ezért szóba sem jöhet az a kérdés, hogy miben különbözik a speciálkollégiumtól, spec. szemináriumtól/; hanem célja a tudományágban részletesebben elmélyülni akaró hallgatók foglalkoztatása: megfelelő témákkal, megfelelő vezető-tanár irányításával lehetőséget teremteni arra, hogy a hallgató elsajátítsa az illető tudományág kutatási módszereit, megismerkedjék tudományszervezeti problémáival,

stb. - egyszóval a választott szakterületen belül az átlagosnál szélesebb és mélyebb ismeretekre tegyen szert.

Ezt a célt a hallgatók elsősorban a Diákkör kezei-
retein belül végzett egyéni, önképző munkával érik el.
/Félreértés ne essék: nem tagadjuk a közös diákköri munka jogosságát! Számos esetben nagyon szép eredményt lehet vele elérni - bár a legtöbb ilyen közös feldolgozás részproblémák egyénienkénti feldolgozásából áll össze./

A témaválasztás, anyaggyűjtés, feldolgozás számos /elvi-tárgyi-módszertani/ buktatóját több-kevesebb segítséggel végigjárva, a hallgató elkészíti dolgozatát, hogy felolvashassa Diákköre tagságának.

A TDK ugyanis úgy éri el célját, hogy a készített tudományos dolgozatokat a diákköri üléseken megvitatják: tárgyi és módszertani "ostrom alá veszik", s akkor derül ki, hogy milyen a hallgató, a dolgozatíró felkészültsége, mennyire megalapozott amit írt és ahogyan leírta.

Az egyéni munka a TDK munka alapja /de nem kevésbé fontos az egyéni munka eredményének közös megvitatása/. Ez érthető, és véleményem szerint természetes is. Lényegében az egyetlen fórum, ahol a hallgató saját, egyéni érdeklődésének megfelelő területen, témakörben dolgozhat.

A fentiek alapján nem értem Kékesi Katalint, amikor az OTDK hibájául rója fel, hogy "...egy-egy ülészakon többnyire nem a diákok-oktatók alkotó közösségei, hanem a tehetséges hallgatók vetélkednek." A konferenciáknak az a feladata, hogy a hallgatók szélesebb körben mutassák be bemu-

tatásra érdemes alkotásaikat; s bizonyos fokú szakmai nyilvánossághoz jussanak.

A szakmai nyilvánosság kérdéséhez kapcsolódik egy szervezeti probléma, melyet nagyon jogosan vetettek fel a diákkörökről szóló új utasítás szövegezői: "A tudományos és szakmai szövetségek, társaságok és egyesületek a KISZ Központi Bizottságával közösen hozzák létre ifjúsági szakosztályaikat. Tömörítsék bennük az azonos tudományágban, szakmában dolgozó felsőiskolás diáktársaságokat és szakköröket, teremtsék meg rendszeresen tapasztalatszeréiket, irányítsák kutatásaik munkamegosztását, váljanak gazdálvává a specializált országos tudományos diákkonferenciák, ülésszakok szervezésének s szervezzék külföldi kapcsolataikat. Folyóirataikban, kiadványaik között adjanak helyet a diákdolgozatoknak is, vonják be a diákköröket az országos szakmai tudományos élet áramába."

Amíg ezek a kapcsolatok létrejönnek /ezirányu kezdeményezésekről már tudunk/, a Diákköröknek Karon belül kell megfelelő szerephez jutniok. Saját erejükből. A diákköri tagság összefogásával, állandó és alapos munkával, valamint a Kar által biztosított anyagi támogatással, publikálási lehetőségekkel /mindig ez volt a legkényesebb téma, hogy megoldható, azt az utóbbi két év is bizonyítja/, a konferenciák gondos megszervezésével. Helyes lenne talán, ha a konferenciák szervezői közül valaki egyszer már végiggondolná pl. a határidőket, ill. a hallgatók problémáit.

Négy éves terminuson belül eddig mindig baj volt a határ-időkkel - s nem megoldás az utolsó pillanatban történő módosítás sem. Arról nem is szólva, hogy a KISZ és az állami szervek összekötői - a diákköri titkárok - a diákköri tagság közti kapcsolattartás - különösen vizsgaidőszakban - meglehetősen bonyolult. - A konferenciákon elvárt viták elősegítésére pedig jó lenne, ha nem a helyszínen kapnák meg a résztvevők az előadások téziseit! - Helyi konferencia és "egyszerű" diákköri ülés esetén pedig talán az sem lesz egyszer lehetetlen, hogy magát a dolgozatot is olvasni lehet a jobb felkészülés reményében a tanszék könyvtárában - mondjuk egy héttel az ülés előtt! / A KISZ és a Diákkör tagsága is segíthet - pl. a jó értelemben vett propagandával. / Mégsem megoldás, hogy egy-egy Diákkör tagságát néha teljes egészében az az egy-két, esetleg négy-öt hallgató jelentse - különösen nagylétszámú szakok esetében -, akik országos konferenciára dolgozatot irnak! /

Szóval: van még mit söpörnünk a saját házunk táján; van tennivalónk a diákkörök ügyében - de várjuk, hogy mások is tegyenek valamit.

Befejezésül - mintegy zárójelben - hadd érintsünk még egy sokat emlegetett-vitatott kérdést, ha úgy tetszik, Diákkörünk "vesszőparipáját": a szakdolgozat és a diákköri dolgozat viszonyát. A diákkörökre vonatkozó utasítás módosító javaslata megemlíti, hogy "TDK-s évei alatt legalább 1 pályamunka elkészítése" tartozik a TDK-s tag kötelességei közé. A TDK céljainál már leirtuk, hogy a TDK-munka több, mint ami az egyetemen általában kötelező. Márpedig a szakdolgozat megírása minden hallgató számára köztudottan

kötelező. /Az, hogy egy-egy hallgató rosszul vagy kiválóan írja meg, egyéni kérdés./ Félreértés ne essék: nem ellenezzük, hogy valaki diákköri ülésen ismertesse szakdolgozatát /vagy annak egy részét/. Nem ellenezzük, hogy Országos Konferencián induljon vele. De ne kerülhessen be senki indexébe, hogy TDK tag volt, ha öt év alatt nem irt egy külön diákköri dolgozatot! Bármilyen tudományággal is foglalkozik az illető, meggyőződésünk, hogy választható olyan kis téma, melyből lezárt eredményhez lehet jutni, vagy ki lehet jelölni az eredmény eléréséhez vezető utat. Különösen fontosnak tartjuk a külön-dolgozat írását módszertani szempontból /s ha úgy tetszik, az I-III. évfolyam alatt irt diákköri dolgozat módszertani előtanulmány is lehet a szakdolgozat megírásához!/

Jól tudom, hogy a fentebb összefoglaltakban számos kérdésben egyéni állásponantomat rögzítettem, s időnként éles hangon. Ugy érzem azonban, nem állok mindenben egyedül véleményemmel, s egy esetleges vita szempontjából a kiélezett problémafeltevés helyes. Jó lett volna, ha bővebben kitérhettem volna egy-egy kérdésre, bár részletesebb vitára szóban lehetne igazán sort keríteni. /Mint ahogy a diákkörökre vonatkozó utasítás tervezetét is meg kellett volna már alaposan vitatni!/

ifj.Kürti Béla